

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaosto

kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Aila Puustinen-Korhonen
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Toinen linja 14 05200 Helsinki

Viite: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025.

Yleiset huomiot talousarvioesityksestä YM:n pääluokan luvun 35.20 Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen osalta.

Ympäristöministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 252 milj. euroa, joka on 9 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa. Pääluokan määrärahoista yhdyskuntien, rakentamisen ja asumisen osuus on 10 %. Valtion asuntorahastosta ehdotetaan käytettäväksi 239 milj. euroa asuntolainojen korkotukeen ja avustuksiin. Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja keväällä 2024 linjattuja toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 4,8 milj. euroa.

Erityisryhmien asumisen turvaaminen edellyttää resurssien riittävää kohdentamista

Valtion asuntorahastosta tuetaan asuntorahoitusta. Korkotukivaltuuksia valtion tukemaan sosiaaliseseen asuntotuotantoon kohdennetaan 1,75 mrd. euroa sekä takauslainavaltuuksia 100 milj. euroa ja asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen valtiontakauksia 100 milj. euroa. Valtaosa valtion tukemasta asuntotuotannosta kohdistetaan suurille kaupunkiseuduille.

Erityisryhmien asuntojen rakentamista ja korjaamista tuetaan korkotukilainoituksen lisäksi 15 milj. euron investointiavustuksilla. Avustukset kohdennetaan erityisesti pitkäaikaisasunnottomien ja vammaisten asumisen tukemiseen siten, että vammaisten asumiseen liittyvät hankkeet turvataan. Korjausavustuksiin on varattu 7,6 milj. euroa, mikä suunnataan pääosin hissien jälkiasennusten sekä vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausten tukemiseen.

Pitkääaikaisasunnottomuuden poistamiseen tähtäävään ohjelmaan on varattu 4 milj. euroa osana hallitusohjelman sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kokonaisuutta. Talousarvioesityksessä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen tarkoitettulle momentille on varattu 3,65 M euron suuruisen varaus. Asumisneuvontaan varataan 2,0 milj. euroa.

Hyvil tähdentää sitä, että vammaisten asumiseen liittyvät hankkeet turvataan ja että vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausta rahoitetaan. Myös pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen tähtäävän ohjelman tukeminen ja asuminen neuvonnan jatkaminen ovat kannatettavia asioita.

Erityisryhmien asumisratkaisujen suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa tiivis yhteistyö kuntien vastuulla olevan asuntotoimen ja kaavoituksen sekä sosiaali- ja terveystalvveluista vastaavan hyvinvointialueen kesken.

Monilla hyvinvointialueilla on tarve lisätä erityisryhmille sopivaa asumista. Tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen asuminen lasketaan osaksi hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvia sosiaali-palveluja.

Talousarvioesityksessä ehdotetaan erityisryhmien asuntotuotantoon myönnettävien avustusten myöntämisvaltuudeksi 15 miljoonaa euroa, mikä on huomattavasti aikaisempia vuosia vähemmän. Tämä vaikuttaa suoraan hyvinvointialueen kykyyn investoida erityisryhmien asumiseen ja tuottaa kohtuuhintaista asumista.

Tilannetta haastaa etenkin lakisääteinen ikääntyneiden laitoshoidon purkaminen (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 14 a §). Muutos edellyttää merkittäviä korjaus- ja muutostöitä olemassa oleviin yksiköihin tai kokonaan uusien yksiköiden rakentamista nopealla aikataululla. Samaan aikaan laitoshoidon purun kanssa seuraavan kymmenen vuoden ajanjaksolla odotetaan erityisasumisen tarpeiden kasvavan huomattavasti sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen että erityisesti yhteisöllisen asumisen osalta.

Jos erityisryhmien avustus sekä pienenee että ohjataan pitkäaikaisasunnottomien ja vammaisten asumisen kohteisiin, ei ole realistista, että ikääntyneen väestön asumisen edellytykset voivat toteutua ja asuntojen saatavuus heikenee.

Digitaalisten palveluiden toimivuuden turvaaminen koko maassa varmistaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastuksen palvelut väestölle

Väestön palveluiden järjestämisessä on laajasti siirrytty hyödyntämään digitaalisia palveluita. Kehitys koskee hyvinvointialueiden palveluita laajasti, mutta myös laajemmin koko väestön palvelutarjontaa ja perusturvaa. Toimivat ja tietoturvalliset digitaaliset palvelut ovat myös osa harvaanasutun maan elinvoiman edellytystä ja yhdenvertaisten palveluiden edellytys. Useimman hyvinvointialueen strategia perustuu laajaan digi-palveluiden osuuden lisäämiseen. Digivelvoitteiden muutokset edellyttävät investointeja.

Riittävä määrärahavaraus digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen on Hyvilin näkemyksen mukaan merkityksellistä ja välttämätöntä.

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Aila Puustinen Korhonen
erityisasiantuntija

Jakelu Valtiovarainvaliokunta, asunto- ja ympäristöjaosto
Kirjaamo Hyvil